

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะภาวะผู้นำแต่ละด้านของพยาบาลวิชาชีพที่ประจำการในส่วนการพยาบาล โรงพยาบาลแมคคอร์มิค จำนวน 6 งานการพยาบาล ได้แก่ งานผู้ป่วยใน งานผู้ป่วยนอก งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน งานห้องผ่าตัด งานห้องคลอด และหอผู้ป่วยวิกฤติ จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสมรรถนะภาวะผู้นำของเบนนิส (2003) ซึ่งดัดแปลงโดยเรมวอล นันท์ศุภวัฒน์ และ อรอนงค์ วิชัยคำ (2548) มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .92 และค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .84 จากนั้นผู้ศึกษาได้มาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยรวมเท่ากับ .72 และรายด้าน ดังนี้ ด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .52 ด้านความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .57 ด้านการสร้างควมไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .45 ด้านความคิดรวบยอด มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .49 ด้านการคิดอย่างเป็นระบบ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .51 ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 150 ฉบับ และมีความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.66 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าพารามิเตอร์ในการแจกแจงความถี่ ร้อยละ พิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พยาบาลประจำการหน่วยวิกฤตส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 45.95 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 98.65 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ร้อยละ 97.30 ระยะเวลาการปฏิบัติงานถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.19 อยู่ในช่วง 1 – 10 ปี และไม่เคยได้รับการอบรมหรือศึกษาต่อด้านภาวะผู้นำ/การบริหารการพยาบาล ร้อยละ 87.16

2. ระดับสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลแมคคอร์มิค ตามการรับรู้ของตนเองในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่นอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 52.70 ระดับต่ำ ร้อยละ 30.41 ระดับต่ำมาก ร้อยละ 14.86 และ ระดับต่ำดี ร้อยละ 2.03 สมรรถนะด้านความฉลาดทางเชาว์อารมณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 50.00 ระดับต่ำ ร้อยละ 37.84 ระดับต่ำมาก ร้อยละ 6.76 และระดับดี ร้อยละ 5.41 สมรรถนะด้านการสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามรถให้ผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 58.11 ระดับต่ำ ร้อยละ 33.11 ระดับต่ำมาก ร้อยละ 7.43 และระดับดี ร้อยละ 1.35 สมรรถนะด้านความคิดรวบยอด อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 52.70 ระดับปานกลาง ร้อยละ 39.19 และระดับต่ำมาก ร้อยละ 8.11 สมรรถนะด้านการคิดอย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับต่ำ 57.43 ระดับปานกลาง ร้อยละ 29.05 ระดับดี ร้อยละ 8.11 ระดับต่ำมาก ร้อยละ 5.41

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษา พบว่า ระดับสมรรถนะภาวะผู้นำแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและต้องได้รับการพัฒนาตามลำดับ คือ

ผู้ศึกษาจะเสนอข้อมูลจากผลการศึกษาให้แก่ผู้บริหารทางการพยาบาล ได้นำไปพิจารณาพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง ดังนี้

1. สมรรถนะด้านความคิดรวบยอด เนื่องจากอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารทางการพยาบาลจึงควรส่งเสริมโดยมีวิธีการ คือ จัดให้มีเวทีการแสดงผลงานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพทางการพยาบาลโดยเน้นการใช้แนวคิดในเชิงสร้างสรรค์ และการคิดนวัตกรรมเพื่อให้พยาบาลประจำการกลุ่มนี้เกิดแรงกระตุ้นในการพัฒนางานอันจะส่งผลให้องค์การบรรลุเป้าหมายได้สำเร็จ

2. สมรรถนะด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารทางการพยาบาล จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการบริหารจัดการและด้านภาวะผู้นำที่จะช่วยให้พยาบาลได้นำเอาสมรรถนะที่มีอยู่ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันมากขึ้นทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้พยาบาลประจำการกลุ่มนี้เข้าร่วมทีมผู้ประสาน งานองค์กรหรือเป็นผู้เยี่ยมชมตรวจภายในของโรงพยาบาลเพื่อเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์การใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ คือ คิดแบบเชื่อมโยง

3. สมรรถนะด้านแรงขับเคลื่อนด้วยความมุ่งมั่น ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เตรียมความพร้อมขอรับรองระบบการพัฒนาคุณภาพจากสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพตามบันไดขั้นที่ 1 ภายในปีงบประมาณ 2549 นั้น เพื่อให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นตลอดเวลาถ้าบุคลากรในองค์กรขาด

ความมุ่งมั่น จะทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากความมุ่งมั่นของบุคลากรในองค์กรเป็นแรงผลักดันที่สำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. สมรรถนะด้านความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ เนื่องจากความฉลาดทางเชาวน์อารมณ์ มีความเชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงานและภาพลักษณ์ขององค์กร และควรจัดโครงการพัฒนาพฤติกรรมบริการแก่บุคลากรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ในตนเอง ส่งผลให้สามารถมองเห็นผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และสามารถจัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม

5. สมรรถนะด้านการสร้างความไว้วางใจ/การเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่น ผู้บริหารทางการแพทย์ควรจัดโปรแกรมการอบรมด้านนี้ให้เหมาะสมกับพยาบาลวิชาชีพกลุ่มนี้ที่มีสมรรถนะภาวะผู้นำด้านนี้อยู่ในระดับที่ต่ำ เพราะความเชื่อถือว่าไว้วางใจและการสร้างเสริมพลังอำนาจเป็นสิ่งที่จำเป็นกับทุกองค์กรและการจัดบริการสุขภาพแบบเชิงรุก มีความจำเป็นที่ผู้นำทางการแพทย์ต้องมีสมรรถนะด้านการเพิ่มความสามารถให้ผู้อื่นในการเลือกและตัดสินใจในแผนการรักษาพร้อมทั้งต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพด้วยตนเอง

6. ผู้บริหารควรได้มีการพิจารณานำแบบสอบถามสมรรถนะภาวะผู้นำไปประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลจบใหม่ เพื่อจะได้วางแผนจัดอบรมและพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำตั้งแต่เมื่อแรกเข้าปฏิบัติงานในองค์กร และเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมพัฒนาภาวะผู้นำเมื่อพยาบาลประจำการได้ปฏิบัติงานไประยะหนึ่งแล้ว

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพกับตัวแปรอื่นๆ เช่น ผลผลิตงาน (productivity)
2. ทำการวิจัยทดลองเกี่ยวกับสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพก่อนและหลังการอบรมสมรรถนะภาวะผู้นำ
3. ควรวัดสมรรถนะภาวะผู้นำของพยาบาลวิชาชีพซ้ำ และวิเคราะห์หาความจำเป็นในแต่ละด้านและแต่ละกลุ่มเพื่อนำไปพัฒนาให้ตรงกับสมรรถนะภาวะผู้นำของแต่ละบุคคลต่อไป